

F. G. Staatskin van Brakell, J. P. Meeussen, J. P. van der Willigen van Schmidt auf Attenstadt en J. J. B. Coenen van 's Graveslout, allen van het regim.; — Tot 2den luit.-à-la-suite de 2de luit.-honorair J. O. B. Boreel van het regim.

Bij de afdeeling kurassiers no. 9:

Tot ritm. der 2de klasse titulaire, de 1ste luit. C. G. de Gailières, van de afd.; — Tot 1ste luit. C. A. Sprenger, van de afd.; — Tot 2de luits-effectief, de 2de luits-à-la-suite, G. A. Hamming en W. L. B. van Panhuis, beide van de afd.; — Tot 2den luit.-à-la-suite, de wachtm. E. E. A. Graaf van Bylandt; van het regim, lanskiers,

Bij het regiment lanskiers:

Tot maj., de ritm. der 1ste klasse J. J. Mascheck, van de afd. kurassiers no. 3; — Tot ritms. der 1ste klasse: de ritms der 2de klasse A. J. J. Verheyen en J. van de Wall, beiden van het regim.; — Tot ritms der 2de klasse: de 1ste luit. M. Koster en J. L. H. Gerard van Lysen, beiden van de afd. kurassiers no. 3; de 1ste luit-instructeur J. C. Wolterbeek, van het regim, en de 1ste luit E. Oosting, van het regim. lige dragonders no. 5; — Tot 2de luit-effectief: de 2de luit-à-la-suite G. K. C. Wildeman en W. A. H. Gelderman, beiden van het regim.; — Tot 2de luits-à-la-suite, de 2de luits-honorair F. Baron van Hardenbroek, J. F. Gobius, G. C. Snouckaert van Schauburg, P. E. Jonkheer de Salve de Bruneton en D. de Bruyn, allen van het regim., mitsgaders de adj-onder-offic J. B. de Haynen, en de kadet van de militaire akademie M. de Leon, beiden dienende bij het regim lanskiers.

Voorts is benoemd tot onder-directeur bij 's Rijks stoeterij te Borculo, de maj. W. G. Kretschmar van Wijk, van de afd kurassiers no. 6.

Eindelijk is verleend het traktement van non-activiteit aan de ritms der 1ste klasse J. V. van Gerveroth, van het regim huzaren no. 6; C. Baas Schovel en C. J. van Heekeren, van het regim lanskiers.

Tot kapits. bij de 18de afd. inf.: de 1ste luits.-adj. J. Herre en P. D. Leendertzen, beiden van de afd.

Bij het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs:

Tot maj.-ingenieur, de 1ste kapit.-ingenieur Jhr. J. Krayenhoff. — Tot 2de kapits.-ingenieur: de 1ste luits.-ingenieur, J. H. Lexau Rysterborgh en P. H. van der Kemp; — Tot 1ste luits.-ingenieur: de 2de luits.-ingenieur F. A. van Maanen en P. J. de Vvaal, allen van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs; — Tot 2de luits.-ingenieur: de kadets M. J. E. Aikema en W. A. Froger, beiden van de militaire akademie, en tijdelijk dienende bij het voorgemelde korps.

Bij het korps mineurs en sappeurs:

Tot maj., de 1ste kapit. G. W. Masseur; — Tot 1ste kapits.: de 2de kapits. D. C. Hennequin en H. J. Wweys, allen van het korps.

Voorts zijn door Z. M. in derzelve tegenwoordigen rang en ancienniteit overgeplaatst:

Bij den generalen staf van het leger de kapit. J. P. Buteux, van den generalen staf van het leger in Oost-Indie, en adj. van den

gouverneur-generaal; — Bij het 1ste bataillon jagers, de 2de luits. J. D. W. Ledel en M. D. Gevers; de eerste van de 9de, de laatste van de 17de afd. inf.

ALBUM

VOOR

LEVEN-SCHETSEN EN TAFEREEL EN UIT DE KRIJGS-
GESCHIEDENIS EN UIT HET KRIJGSMANSLEVEN.

II.

JAN VAN DEN KORNPOT,

ALS KRIJGSHELD EN ALS UITVINDER BESCHOUWD.

Groot en schitterend, vooral met betrekking tot de kleine uitgestrektheid van dit aan de zee ontwoekerde land, *is en was*, van de eerste tijden af, het getal der Nederlandsche *krijgshelden*, en onvergankelijk de roem, dien zij door hunne groote bedrijven, maar ook tevens door hun karakter, hunne kundigheden en schrandere vindingen behaald hebben. Doch gebeurt het maar al te dikwijls, dat zelfs de weldenkenden en vaderlands gezinden, dat - wat nog meer zegt - zelfs de *geschiedschrijvers* zulke uitstekende mannen over het hoofd zien, wanneer zij mindere rangen bekleeden, of wanneer hunne heldenbedrijven en vindingen slechts enkele steden betreffen, en door algemeen gewigtige en luisterrijkere daden overschaduwd worden. Dubbele pligt wordt het dan voor den geschiedschrijver, aan zulke mannen de welverdiende hulde toe te brengen, en ons tijdvak - voorzeker een der merkwaardigsten uit de nieuwe geschiedenis - is tevens bijzonder gelicht tot zulk een doel; daar in onze dagen, naast de schitterende bedrijven van den held van den *Viersprong*, van *Waterloo*, *Hasselt* en *Leuven*, van eenen *WEIMAR* en *CHASSÉ*, van eenen *LEDEL* en *KOOPMAN*, aan mannen van minderen rang, maar niet minder beproefden moed gelijk een *VAN HOEGERGEN*, *VAN SPETCK* en *HOEYEN*, aan hunne daden den stempel der onvergankelijkheid hebben opgedrukt.

JAN VAN DEN KORNPOT, kapitein-ingenieur; kommandeur van *Hasselt* en *Coevoorden*, was als dappere verdediger der (toenmalige) vesting *Steenwyk* niet minder vermaard dan in latere tijden een *WIEDERHOLD* in *Hohentwiel*, een prins van *HESSEN-PHILIPSTHAL* in *Gaëta*, of een *VAN BOETZELAAR* in de *Willemstad*; ja hij schittert zelfs boven hen allen, daar hij eene diepe kennis der krijgskunst met eenen buitengewonen vindinggeest paarde, en zijne uitvindingen ook nog in onze dagen op de krijgskunst worden toegepast. Te Breda in de maand April 1542 geboren zijnde, waar zijn vader de burgemeesterlijke waardigheid bekleedde, ontving hij ook daar zijne eerste opvoeding, die - ofschoon in den geest des tijds meer en vroeger dan in onze dagen tot het praktische van den krijgsdienst opleidende, - nogtans aan *KORNPOT* gelegenheid gaf, om zich, ingevolge zijnen natuurlijken aanleg, in de gronden der

vestingbouwkunde te laten onderwijzen, waarin hij ook spoedig vorderingen maakte, zonder juist in de lagere rangen, die hij bekleedde, de oplettendheid tot zich te trekken.

Maar de toenmalige tijden hadden veel overeenkomst met onze woelige dagen; de nood des vaderlands vereischte dappere mannen niet alléén, maar ook buitengewonen moed en beleid, waarbij zoo dikwijls de officieren van mindere rangen, geheel aan zich zelve en aan hunne geringe middelen overgelaten zijnde, zeer vroeg leerden, op zich zelve te staan, en door vindinggeest onwrikbare volharding, en dapperheid zich hunnen eigenen weg te banen. De roemrijke voorbeelden der vorsten van NASSAU, de schitterende daden der *Watergeuzen*, de heldenbedrijven van den moedigen ossenkooper HERMAN DE RUITER en van den onversaagden SEBASTIAAN DE LANGE, en zoo vele andere blijken van heldenmoed en vaderlandsche deugden ontvlamden toen aller harten. De grootsche bedrijven van HERMAN DE RUITER op Loevestein in 't jaar 1570, en van REINIER KLAASZON, den Zeeuwschen onder-admiraal, in den scheepsstrijd bij Kaap St. Vincent in 't jaar 1606, zijn over bekend, en door onze puikdichters bezongen (1); maar eer en roem worde ook aan elk ten deele, die het verdient. Reinier Klaaszoon was wel de 1ste admiraal, die het groote voorbeeld van heldhaftige zelfopoffering gaf: doch reeds vroeger had de kapitein SEBASTIAAN DE LANGE, in den scheepsstrijd tegen den hertog de Medina-Celi, in 't jaar 1572, een luisterrijk voorbeeld gegeven, om nimmer voor de meerderheid der vijanden te bezwijken, daar hij, door vier schepen te gelijk aan boord geklampt zijnde, na de hardnekkigste tegenweer, in 't oogenblik van overmeesterd te worden, de lont in het buskruid stak, en dus, te gelijk met den overgesprongen vijand, in de lucht vloog. (2)

Zulke schitterende voorbeelden wekken, vooral in benarde tijden, tot navolging op, en weldra werd ook de moed en het beleid van Jan van den Kornput op gelijke wijze beproefd, daar hij - niet slechts van vijanden, maar ook van verraders omringd zijnde - toonde, wat men van een vaderlandslievend hart en van eenen man van onwrikbare vastheid en moed kan verwachten: In die noodlottige tijden van verraad, waar - zonder van MAARTEN SCHENK of van vele regenten der steden te spreken, - zelfs de schoonbroeder van Willem I, de graaf van den Berg, eene verraderlijke en hoogst onwaardige rol speelde, werd onze Kornput, als kapitein van eene kompagnie binnen Groningen geplaatst, toen de beruchte graaf van Renneberg, een der medeteekenaren der Unie van Utrecht, (1579) de stad Groningen tot de zijde der algemeene staten had overgebracht, maar ook weldra de gevaarlijkste ontwerpen tegen de welvaart van Nederland koesterde. KORNPOT had ook niet zoodra volle zekerheid van het verraderlijke doel des graven van Ren-

neberg, om Groningen voor den Koning van Spanje te vermeesteren, en van de groote meerderheid der Spaansch gezinden, of hij waarschuwde den burgemeester en de wethouders van Groningen, en bood zich vrijwillig aan tot den gevaarlijken post, om Rennenberg zelf gevangen te nemen. Maar hij vond niets dan doove ooren. Zij verklaarden of gaven voor, als ver de sterksten in getal, niets te vreezen, en slechts één opregt staatsgezinde van Rennebergs raden, Poplee Ufkens, volgde Korputs waarschuwing, en verliet nog vóór hem de stad.

C. F. H.

(Het vervolg in een volgend nummer.)

Uerscheidenheden.

Vervaardiging van het KNAL-KWIKZILVER van HOWARD (volgens GAY-LUSAC en LEBIG, Cyanate de mercure genoemd); het bij de Nederlandsche Artillerie in gebruik zijnde slagkruid.

Daar wij, in eene noot, iets omtrent dit slagkruid gezegd hebben, is het welligt niet ondienstig, de vervaardiging van dit kruid op te geven - welke wijze van vervaardiging eerst op het laatst van 1829, op aanrading van den Heere Kolonel LIST, is aangenomen - als voordeeler en, voor de bereiding der slagpijpen, minder gevaarlijk bevonden; daardoor is de vroegere wijze van vervaardiging, welke aan eenige onzer artillerie officieren is medegedeeld geworden, komen te vervallen. De hieronder volgende voorschriften zijn even gemakkelijk als min gevaarlijk in de uitvoering.

Men doet in eene sterke groote glazen kolf, ééne Nederl. once zuiver kwikzilver, hetwelk met zorg moet gedistilleerd zijn; hierbij voegt men negen oncen salpeterzuur (*acide nitrique*) van 42° (*aréom. de Beaumé*), vermengt met één wigje waterstof-zoutzuur (*acide hydrochlorique*). Dit zamenmengsel wordt met de kolf of matras, op een zandbad (*bain marie*) langzaam opklimmende verwarmd - zoodanig, dat de oplossing van het kwikzilver alleen door verwarming en zonder koking kan plaats grijpen. Zoodra de heldere kleur van het vocht de geheele oplossing aanduidt, neemt men de kolf uit het zandbad en laat dezelve 24 uren bekoelen. Vervolgens herplaatst men de kolf in het zandbad, om dezelve nogmaals langzaam te verwarmen. Is nu het vocht laauw warm geworden, dan voegt men hierbij zes oncen wijngeest (*alcool*) van 32° (*aréom. de Cartier*). Dit geheele mengsel wordt daarop, in het verwarmde zandbad, langzaam tot koking gebragt, de kolf gedurig schuddende. Drie of vier minuten laat men de oplossing koken, waarna men de kolf uit het zandbad neemt, om dezelve te laten bekoelen. Hierbij vormt zich op den bodem der kolf een wit bezinksel (*précipité*), hetwelk het knalkruid is. Om dit zuiver te verkrijgen, zoo wordt het vocht voorzigtig afgegoten, en de vaste stof, herhaalde malen met gedistilleerd water op een *filtrum* gewasschen en in de schaduw, tusschen vloeipapier, gedroogd.

Wanneer de bewerking met zorg is geschied, dan verkrijgt men hierdoor ééne once kwikzilver, als eene zuivere enigzins geelachtige poeder, zonder vermenging van verlevendigde kwik. De vorige in gebruik zijnde wijze van vervaardiging had het nadeel, dat men groote kristallen, meest altijd met levendige kwik vermengd, verkreeg, welke vóór de vulling der hoedjes, vooraf fijn moesten gewreven worden, hetgeen eene gevaarlijke bewerking is.

Bij de vulling der hoedjes, gebruikt men slagkruid met gewoon meelkruid vermengd, in gelijke hoeveelheid, en met gomwater aangevochtigd.

(1) *Helmers*, de Hollandsche Natie III. Zang bl. 78-81. *Loots*, *Tollens* e. a.

(2) *Neêrlands heldendaden* ter zoo I deel bl. 114. *Wagenaar* noemt hem niet eens!